

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

53. Decisio Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Arguelles, in causa
Vlixbonen. nullitatis professionis. Lunae 12. Ianuarii 1646.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

de immunitate Ecclesiarum & Episcoporum, quoniam de censibus, in 6. ac in 1. sancimus la. 2. vers. cum enim C. de Sacrosanctis Ecclesiis. Sed quaecumque immunitati praedictae fiat prauius, sive directe, sive indirecte, sive principaliter, sive in consequentiam illud conuenit tollere, & reparare, idque magis quod graue est, ac notabile prauius in inferit, ut reiectis praefatis distinctionibus concludunt Gasp. Calder. d. cons. 11. n. 2. vers. quare & si non directisimo & per quandam consequentiam, vsque ad finem, vsque quamuis enim, & Anchar. d. consil. 153. sub n. 7. in fin. & num. 8. vers. & licet verba statuti, & sequent. & in d. cap. quoniam, num. 1. & segg. & num. 4. vers. Quinto nota, ac segg. de priuilegiis, & in casu suo Dec. d. consil. 48. sub num. 5. vers. Quarto ista conclusio, vsque ad finem. Rimin. senior consil. 435. numer. 28. vers. tamen dico. Rim. iun. consil. 81. n. 17. vers. Nec etiam ratio, Bald. & C. Surd. d. consil. 301. n. 77. vers. Et non est curandum. Ioannes Franc. Leon. in Theaur. for. Eccl. p. 3. c. 7. n. 113. vers. Decimo ostendo, & n. 118. vers. hac enim exemptione, & sub n. 132. vers. Incurrunt enim, & Card. de Grass. de effect. Cleric. effect. 2. a num. 65. vers. Subampliat quare, ac seg. & num. 190. vers. Sed in praesenti ampliatione, dicens hanc esse veriore. Et in specie aduertunt omnes supracitati Doctores, & praesertim Castr. Pal. & Megall. d. q. 6. num. 107. & segg.

17. Ita ut non oporteat animum ac intentionem disponentium sollicitudine inuestigare, quando ex qualitate facti, & re ipsa resultat effectus adeo prauidicialis; & destructiuus dicte immunitatis, quem illi etiam moniti ac requisiti emendare contendunt ad leg. Iulianus, §. proinde ibi, sed & si ab initio non sic accepit, verum postea in rem patris vertit cessare tenariu consilium, & C. Iulianus ait intelligendumque esse initio sic accepisse, ut in rem patris verteret, ad Maced. ubi gloss. in verb. intelligendum, notat hanc esse presumptionem iuris, & de iure, quaedam ff. de reb. dub. & in specie tradit Gasp. Caual. d. cons. 12. n. 4. vers. Et in casu isto, ac infra, prope finem vers. Hoc enim cum aliis relatis per Menoch. praes. 35. n. 20. vers. dicamus nunc, & seg. lib. 6. Caeterum dicebat vnus ex Dominis, si abest intentio laedendi Ecclesiasticam immunitatem, non videtur tam acriter impugnanda haec sententia, secundum quam Ecclesiastici id solum consequi debent, quod si ipsi vel eorum ministri eandem res vni proprio ac familiarum necessarias introducerent, non soluerent, & Ciuitas id tantum restituere, quod eo casu non exegerat, ut aduertit etiam in casu suo, Dec. in dist. consil. 48. sub n. 5. vers. praedicta etiam confirmantur.

18. Verum quia (ut praemisum est) in ingressu ciuitatis dignosci ac separati non potest quantitas rerum, quae vsui Ecclesiasticorum debeat inseruire, ut proinde pro ea rata remittatur gabella mercatoribus; ideo placet Dominis, saluo Clerici consensu, & Sedis Apostolicae beneplacito remedium in antecedenti, dec. propositum in §. fin. quod scilicet in fine anni singulis Ecclesiasticis restitatur per Ciuitatem, quicquid in emptione illarum rerum occasione dictarum gabellarum persoluerint iuxta eorundem attestaciones, iuramento (si opus erit) coram Ecclesiastico Iudice roborandas, liquidandum; in his enim quae praesentibus, ut par esset, praestari nequeunt, aequipollens admittitur satisfactio, ad l. promissor. ff. de cons. pec. l. 1. §. iubet autem, ad fin. vers. quod si per inopiam, ff. de collat. bonor. leg. si seruum, §. fin. ff. de verb. obligat. leg. §. Super peculio, vers. Sin vero, C. de assert. rollend. Bart. in l. vinum, num. 15. vers. verum quia, ibique notant etiam alibi DD. ff. si cert. per. Luc. de Pen. in leg. lib. 28. vers. Nam cum aliquid, C. de agric. & censu, lib. 11. Afflit. decis. 83. in fin. & dec. 347. sub num. 2. vers. bene faciunt, & seg. Hoc autem quod in aliis pluribus Ciuitatibus vsu receptum est, ut attestanter Azor. insit. moral. part. 2. lib. 9. d. cap. 11.

§. In dubium vocatur, vers. Item vsu receptum est. Alter. d. disp. 19. c. 6. in quart. dubio, vers. Item vsu receptum est multis in locis. Portel. & Roder. in locis supra citatis, & P. Dian. resolut. moral. de immunit. Eccles. res. 44. in fin. Franc. Castil. dec. 105. mon. 57. vers. Et tamen videmus, facilius recipi debet in hac insigni Barchinon. quae non minus Christiana pietate, ac Religione, quam armorum splendore gloriatur, ne quando illi (quod abstit) obiciantur, quae detestatur Lateranens. Concil. relatum in d. cap. non minus, c. 11. de immunit. Eccles. & iure merito deplorat, Nauarr. in manual. in d. cap. 17. sub n. 202. in d. §. Rogatus a multis, vers. Ideoque iure veteris, & Ioann. Franc. Leon. in Theaur. for. Eccl. part. 1. c. 14. n. 43. vers. Communicantes vero.

19. Atque ita fuit conclusum vtraque parte informante, reiecta petitione Remissoria, ut in principio dictum est, super articulis productis tanquam irrelevantibus, prout ex praedictis apparet, & alias fuit resolutum in dist. Valentin. gabell. coram Oran. & in Carceniensis iuris legend. coram R. P. D. meo Ghisterio, in recent. dec. 325. part. 5. & c.

DECISIO LIII.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Arguelio.

In causa Vlixbonen, nullitatis Professionis.

Luna 19. Ianuarij 1646.

§. 1. **O** B varias probationes hinc inde factas variae coram Reuerend. D. meo Carillo Praeside Vallisoletano emanarunt decisiones, quibus omnibus diligenter perpenis hodie Domini censuerunt recedendum esse a decis. sub die 11. Martij 1643. & inherentes decisionibus editis sub diebus 30. Ian. 1740. & 16. Maij 1642. Professionem esse nullam, & inuvalidam confirmarunt, sive attendenda sit expressa Professio, sive tacita Ratificatio, sive etiam Ratificatio expressa.

2. Quod enim attinet ad professionem expressam emissam a D. Francisca Coronella in Monasterio S. Dionysij de Ouidellas de anno 1605. de istius inuvaliditate non fuit dubitatum, & clara resultat ex deductis in dictis duabus decisionibus de annis 1640. 1642. quarum fundamenta inconcussa agnoscentes informantes pro Dominis de Gomez fratribus eiusdem Franciscae non impugnabant, sed punctum difficultatis reducebant ad ratificationem, cuius natura est validitate actum nullum vsque ab initio virtute retractationis, c. rat. habitio. n. 10 de regul. iur. in 6. l. fin. ff. de bon. poss. l. bonorum 24. ff. rem rat. hab. l. fin. C. ad Macedon. l. donationes 25. C. de donat. & ibi communiter scribentes.

3. Quoad tacitam itaque ratificationem dixerunt Domini non intrare. Nam quidquid sit an cursus longissimi temporis, quo Francisca in Monasterio permansit deferendo habitum monialem, & faciendo alios actus ex aduerso ponderatos pro inducenda hac tacita ratificatione sit sufficiens de sui natura omnes, vnica responsione vsi fuerunt posse euitari, nempe quia ab initio Francisca coacta fuit ingredi Monasterium metu patris sibi incusso etiam cum minis mortis, ut desertere deponunt plures testes de visu & auditu proprio deponentes, qui metu reddit professionem irritam & nullam, Abb. 6 in c. cum visum, n. 8. de regul. Felin. in c. causam matrimonij n. 5. de offic. deleg. Sanchez de matrimon. lib. 4. disp. 6. n. 36. & in praesep. Decalog. lib. 4. n. 26. Rota in decis. 779. n. 10. part. 3. recent. cum aliis vulgatis.

4. Et operatur quod omnes actus subsequenter gesti tanquam proueniens ab initio meretricioso laborant eodem vitio & nullus sint roboris ad inducendam ratificationem.

ratificationem Professionis, si gnanter dum adhuc uiuebat pater. Doct. in l. 2. C. quod me. caus. Bart. in l. penultim. ff. de condit. ob turp. caus. Couast. in epist. tom. 4. decreta. part. 2. c. 3. §. 5. n. 1. Roland. cons. 2. num. 86. lib. 1. Paul. cons. 60. num. 34. lib. 4. Rot. decij. 77. n. 8. & 9. dec. 81. n. 1. dec. 863. num. 4. coram Card. Seraph. & declarauit Sacra Congregatio Eminentiss. DD. Cardinalium Sacri Concilij Tridentini interpretum 13. Septembris 1629. Quae censuit Matrimonium contractum à filia per metum à matre contractum esse inualidum, etiamsi mulier metum passa per plures annos post mortem matris permanserit cum marito, & filios procreauerit, ut profertur Barbosa in collect. Bullar. in verb. Matrimonium pag. mibi 44.

5. Et probatum metu certum est quod omnes coniecturae deductae ad ostendam liberam voluntatem euanescent. Alexand. cons. 99. n. 1. & 2. Nicol. Euerard. cons. n. 2. tom. 2. inter matrimonia Cilest. Gamma dec. Lustan. 346. n. 3. Greg. XV. dec. 326. n. 45. Seraph. d. dec. 85. n. 6. Rot. dec. 216. num. 21. part. 2. diuers. imo probato metu impossibile esse contrarium probari inquit Alex. d. cons. 99. n. 8. & 9. lib. 3.

6. Nec dicatur quod etiam voluntas coacta sit voluntas. Quia non est tamen libera proflus, ac simplex voluntas, qualis in Professione requiritur. c. cum locum 14. de sponsal. Butr. in c. cum virum sub n. 6. in fin. vers. sed ubi de regul. & ita declarat Decif. in leg. velle non creditur sub num. 3. vers. non obstat. ff. de reg. iur. ibique Cagnol. sub n. 3. vers. ex quibus inferitur, & explicat Rota dec. 633. n. 28. vers. secus tamen part. 1. recent.

7. Quo verò ad expressam ratificationem in qua fiebat manus fundamentum deductum ex eo, quod Franciscam fuit deceptam etiam dolo attentio lucro fratibus ex hac Professione prouenientes, quod ubi interuenit semper & dulus praesumitur. Mieres de maior. part. 1. §. 2. §. 2. n. 1. & clare deducitur ex supradictis promissionibus, persuasionebus, ac minis, & eodem modo quo metus inualidat contractum, ut bene Pont. d. lib. 4. c. 25. n. 5. siue sit in ipso actu, siue in ratificatione, de renunc. lib. 3. c. 11. n. 3. Et certissima est conclusio quod dulus dum causam contractui bonae fidei inualidum, & nullum eum reddit. §. elegant. 7. ff. de dol. mal. l. 3. §. societas, ff. pro soc. l. qui cum tutoribus 9. §. 2. ff. de transact. leg. iuris gentium. 7. §. ait prator. ff. de pall. l. 1. ff. de consui. pecun. l. in causa 16. §. 1. ff. de minor. l. 1. C. de rescind. vend. Cuiac. ad lib. 3. 1. Paul. in d. l. 3. §. societas. Donell. lib. 11. Comment. cap. 7. ubi Ofual. l. 1. D. idem Donell. in l. si quis 36. num. 5. de verb. oblig. Picchar. instit. de except. in princip. n. 18. Henric. Bocerius ad l. contractus 2. c. 2. n. 13. vers. hanc destinationem, & c.

8. Primò quia Franciscam, ut ipsa pars aduersa confiteretur & allegat in suo facto, illam fecit reseruatò sibi illa iure successione hereditati Odoardi fratris isto medio tempore defuncti, quae reseruatò est contra substantiam & validitatem Professionis, ut cauetur in Sacri Concilij Trident. sess. 25. cap. 2. c. 20. vers. in super de conuers. coniugat. glossa in cap. fin. de condit. apph. & in c. 1. qui cleric. vel uocent. Rodrig. quast. regular. 10. 3. qu. 17. ar. 6. Ceuall. commun. contr. commun. q. 81. n. 2. Bart. à S. Fausto in thesaur. Relig. lib. 8. q. 21. Less. de iust. & iur. lib. 2. c. 41. n. 61. Bonac. de claus. puncto 10. diff. 1. §. 1. n. 13. Tambur. de iur. abbat. tom. 3. diff. 6. q. 6. Barbosa. de iur. Eccles. lib. 1. c. 42. n. 150.

9. Secundo quia Franciscam metu reuerentiali aliorum fratrum fuit coacta ad illum actum agendum, iunctis minis de subtractione alimentorum, qui metus non minor profecto est quam metus amissionis bonorum, vel maioris partis eorum, quem ad irritandam professionem sufficere tenent Sanchez de matrim. lib. 4. diff. 1. n. 15. Pont. d. c. 4. n. 9. Hurtad. diff. 6. diff. 1. n. 2. Borbon. c. 2. q. 13. Tiraquell. de nobilit. c. 31. num. 369. cum pluribus per eos citatis idem Sanchez de matrim. lib. 4. diff. 5. n. 4. & in praecept. Decalog. lib. 4. c. 3. n. 8. Praetertim in muliere multo are alieno grauata, à quo subleuari promittebatur, Pont. d. c. 4. n. 10. Iaf. in l. Titia n. 10. vers. secundo notabiliter, de verb. obligat. Rota apud Farin. lib. 2. cons. crim. tom. 2. dec. 242. n. 13. & in d. dec. 326. n. 21. coram Papa Gregor. V.

10. Tertio quia fuit etiam impulla ex minis protrahenda, & perpetuanda litis ut probant Testes ad Textum in leg. per mulierem 22. ff. quod me. caus. cuius litis arumnas satis cognouerat Franciscam quae plurium annorum curriculo fratrum potentia impedita, nec latum quidem vnguem in litē progredi valuit, imò fidei fratres aduersarij non obtinuerunt etiam Rotales expeditiones, ac literas Apostolicas violenta manu

abripere, earumque executionem omni conata possibili impedire, vnde postmodum coacti fuerunt ab solutionem à censuris petere, & rebus expensis à Rota fuerunt affecti, ut videre est in decisionibus eodem Reuerendissimo de Carillo de super emanatis sub diebus 16. Nouemb. 1635. & 27. Martij 1637. At sit miseria docuit tertium illud praecceptum in templo Delphico aureis litteris consecratum, & Ario alienigenae litis miseriam fac effugas, & facit quidam Marcial. lib. 7. Epigram. 64.

11. Quae concurrunt promissiones liberandi eam ab are alieno, persuasiones, & preces importunae, frequentes, molesta facta à fratribus de Gomez medianibus multis personis, quae per se solae essent forsitan sufficientes ad vitandam Professionem, ex rebus per Altograd. cons. 50. num. 271. Petr. de Pech. de testam. cons. lib. 1. c. 3. n. 4. & seq. Valenzuel. Cons. 29. n. 31. Afflic. dec. 69. n. 4. & ibi Vrsill. latè. Pont. d. lib. 4. c. 11. per totum, & c. 5. praecipue nu. 17. ubi multis Sacra pagina testimonij, iuribus, rationibus, & argumentis comprobatur, & facimus textus in l. 3. ff. de lib. exhib. l. vnic. C. de rap. viri, ubi glossa in verb. extorsisse de proband. cum aliis per Dian. part. 3. tract. 5. Miscellan. resol. 20. notandum, & Prat. discept. 27. n. 63. & 64. ubi quod importunus & metus aequiparantur. Castill. controuers. lib. 2. c. 1. n. 154. Gratian. discept. forens. c. 639. n. 9. Rot. d. dec. 426. n. 13. coram Greg. XV.

12. Quinto ponderabat vnus ex Dominis Franciscam fuisse deceptam etiam dolo attentio lucro fratibus ex hac Professione prouenientes, quod ubi interuenit semper & dulus praesumitur. Mieres de maior. part. 1. §. 2. §. 2. n. 1. & clare deducitur ex supradictis promissionibus, persuasionebus, ac minis, & eodem modo quo metus inualidat contractum, ut bene Pont. d. lib. 4. c. 25. n. 5. siue sit in ipso actu, siue in ratificatione, de renunc. lib. 3. c. 11. n. 3. Et certissima est conclusio quod dulus dum causam contractui bonae fidei inualidum, & nullum eum reddit. §. elegant. 7. ff. de dol. mal. l. 3. §. societas, ff. pro soc. l. qui cum tutoribus 9. §. 2. ff. de transact. leg. iuris gentium. 7. §. ait prator. ff. de pall. l. 1. ff. de consui. pecun. l. in causa 16. §. 1. ff. de minor. l. 1. C. de rescind. vend. Cuiac. ad lib. 3. 1. Paul. in d. l. 3. §. societas. Donell. lib. 11. Comment. cap. 7. ubi Ofual. l. 1. D. idem Donell. in l. si quis 36. num. 5. de verb. oblig. Picchar. instit. de except. in princip. n. 18. Henric. Bocerius ad l. contractus 2. c. 2. n. 13. vers. hanc destinationem, & c.

13. Sexto accedit error Franciscam quae creditur per illum actum liberationem ab are alieno, & alimenta consecuturam & contra finem litis si actum non fecisset nunquam visitam, qui error licet circa qualitates extrinsecas, tamen quando in eas fertur animus eodem actu, & eis immititur expressè inualidare professionem, tradit Basil. Pont. d. c. 2. ubi plures cumulat, & admittit consensum contrahentis ab actu. textus est expressus in l. sed hoc ira 20. ubi gloss. citat. concordant. ff. de aqua pluui. arcent. l. error 8. ff. de iur. & fact. ignor. l. si per errorem 15. ff. de iur. d. omn. iud. Rota dec. 19. n. 10. coram bon. mem. Buratto.

14. Septimo ponderatum etiam fuit quod ille actus facilius periclitatur tanquam gestus à muliere animi maxima perturbatione commota, & ferè desperata, ut dicunt testes, & sic abfuit plena libertas, & prudens deliberatio ad tam feruum actum necessitas, arguendo textus in cap. diuortium 21. de penit. quast. 1. cap. si quis iratus 5. caus. 2. q. 1. l. 3. ff. de diuort. l. locatio 9. ff. de public. & relig. l. 2. C. ad l. lul. maiest. l. quidquid in calore 49. ff. de reg. iur. ubi Dec. n. 1. & facimus versus Homer. adducti in cap. aut acta 15. de penit. dist. 1. ubi

Ira percitus Amphidamantis
Cum quatuor imprudens simul iniuriis que peremi.

15. Cum ergo Francisca perturbata, & desperata accesserit ad illum actum, eoq; vix perfecto penituerit, & ad præcedentes lachrymas, & exclamatus redierit, ac violentiam, & defectum voluntatis patefecerit, (vt probant testes) satis induitur ad inualiditatem ex supra allegatis, liquet enim quod non diuini spiritus afflatu ad ratificationem profiliit, nam bonus spiritus non tam cito pertransit, & ex illa subita subsecuta conuersione repugnancia voluntatis arguitur Fab. Turret, conf. 2. n. 12. Parif. conf. 60. a. n. 37. ad 41. lib. 4. Rota dec. 643. n. 16. p. 1. rec. Ponderando etiam quod statim dixit se nescire quid fecerat. & congruit sententia Ecclesie. 6. & verba D. Pauli relata in cap. fin. caus. 23. q. 9. & Sanchez d. lib. 4. c. 5. n. 6. congruit textus in l. plerique 33. ff. de rit. nupt. l. cum hic status 12. §. quod si diuortium 12. ff. de donat. int. vir. & vxor. l. quod si diuortium 32. ff. de iur. dor. Doctores citati à Sanchez lib. 1. de matrim. diff. 8. n. 7.

16. Octauo considerabant Domini quod illa verba, Quæuis Monialis non esse, sibi Monialis esse volebat, nullo modo inducitur Professionem, nec ratificationem, sed solum intentionem ratificandi posterum, quia verbum, volo, iunctum alteri verbo infinitiui temporis non importat dispositionem de præsentem, sed voluntatem proponendam id agendi in futurum gloss. in l. serui electiones, in verbo possumus ff. de leg. 1. Molin. de Rit. nupt. lib. 1. comp. 20. n. 1. & seq. Prat. Lexic. iur. in verbo volo. Barbosa diction. 436. n. 14. & faciunt textus in l. Clodius Clodianus 97. ff. de acquir. hered. & in l. fin. ff. qui testam. fac. poss. Piccard. instit. qui mod. testam. in firm. §. 1. n. 35. Castren. conf. 137. incipit in causa lib. 2. Mieres de maiorat. part. 1. q. 48. n. 266. Peregr. in tract. var. tit. de pact. n. 5. & 6. Rota dec. 221. n. 7. & seq. p. 1. diuers. Seraph. dec. 1079. n. 3. vers. secundo. & Buratt. dec. 196. n. 5. vers. prout si dixisset.

17. Nono animaduertebant iidem Domini quod illa verba non fuerunt à Francisca prolata in actu determinato ad emittendam Professionem, seu Ratificationem, sed ad alium finem, nempe ad desistendum à lite, ideo non possunt deferuire ad inducendam dispositionem textus in l. Diuus 25. ff. de milit. testam. & ibi. Gotifred. litt. K. l. rate pactum 41. & ibi Bart. n. 3. Castren. n. 8. ff. de pact. l. si quid venditor 18. ff. de adli. edit. l. Ariarius 47. ff. de act. & obl. & l. quidquid adstringenda 99. ibi quidquid adstringenda obligationis est id nisi palam, verbis exprimitur omissum intelligendum est ff. de verb. obl. ibidem scribentes.

18. Et ratio est quia ratificatio non præsumitur nisi ex verbis, vel factis necessario inferatur Bart. & Castren. in l. Paulus respondit alias l. non tantum 5. ff. rem rat. hab. Aret. conf. 128. n. 9. Hier. Leo dec. Valent. 75. n. 7. Hic autem concurrit coactio, & auersio Francisca tot actibus, & tot annis tentata Rota dicit. dec. 326. n. 7. coram Gregor. repetita apud Farinat. lib. 2. Crimin. dec. 260. n. 3. & dec. 779. num. 1. part. 3. rec. Hippol. Rimin. conf. 67. n. 24. inter matrim. Cileri. Et concurrit etiam protestationes tam in actu Professionis, quam ratificationis, ad text. in l. 2. Cod. de his, qui prop. mer. indic. non appell. & l. qui in aliena 6. §. Cellus, ff. de acquir. hered. Bart. in l. omnes populi n. 31. ff. de inst. & iur. Aliaque tot præcedentia, & subsecuentia signa auersionis, quibus omnibus simul iunctis procul dubio inexcusabilis patet inualiditas Professionis seu ratificationis Francisca ex supra allegatis, quibus addi possunt Sanchez lib. 2. diff. 45. n. 22. Prat. discept. c. 18. a. n. 43. ad 48.

19. Ac etiam verba quæ ante actum protulit, ex quibus bene præsumitur animus subsecutus, glossa & Bartol. in l. apud Celsum 4. ff. de dol. except. quam Angel. dicit esse meliorem de mundo. & alios allegat.

20. Decimo, addebat vnus ex Dominis non esse verisimile quod Francisca, quæ per spatium 24. & vltra annorum ante dictum actum se Monialem esse constan-

tissimè recusauerat, & ob id maximas ærumnas, lites, & dispendia forti, virilique animo perpessa fuerat, ex abrupto, nulla extenuata compellente causa, fortissima, mutata repente voluntate monialitatem sibi decreuisset, quam inuersionem etiam pro metu præsumendo alias admisit. Rota coram Gregor. XV. a. d. l. dec. 326. n. 6. vers. & multum in eo. Met argumentum & c. in dec. 645. n. 19. in fine vers. ad meum autem probationem p. 1. rec. & in dec. 86. n. 16. & seq. coram bon. mem. Buratt.

21. Et inuersionem etiam augeri ex lachrymicis querelis, & suspitiis à Francisca emissis, ex quibus mens, & animus satis dignosci, tradunt Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 4. n. 10. & seq. Aleciat. conf. 35. n. 8. lib. 3. Alex. conf. 99. n. 11. vers. secunda est præsumptio lib. 1. Crauet. conf. 461. n. 12. Noguierol. alleg. 19. n. 67. Rota in sapiens allegata dec. 326. n. 41. coram Greg. 852. n. 2. coram Seraphin. & 779. n. 5. part. 3. recent.

22. Quæ omnia facilius procedunt in muliere, in qua minor metus sufficit ad irritandam Professionem, gloss. in cap. cum locum 14. in verb. metus de sponsal. Valenzuel. conf. 148. n. 46. Suarez de Relig. tom. 3. lib. 6. c. 4. n. 1. Calderin. conf. 1. vers. tertio quid sub rit. quod mer. caus. Ancharan. conf. 24. n. 7. Abb. conf. 4. n. 5. lib. 1. & fuit dictum in Tallen. nullitatis Professionis 13. Maij 1634. coram bon. mem. Merlino, & conferunt congesti in decisione huius causa sub die 17. Maij 1641. post principium.

23. Vltimus etiam si actus ex aduerso ponderari possent importare ratificationem ex parte Monialis, adhuc tamen ista non sufficeret cessante consensu Monasterij, non enim est integrum reclamanti post querelam quandocumque voluerit ad professionem redire atque noua voluntate & consensu monasterij, vulgata regul. l. quæstion 4. ff. de acquir. hered. leg. dispens. coram 62. in fin. ff. de solut. cap. ex eo 38. de regul. iur. in 6. vbi Barbosa plures cumulat. leg. si non erit §. in ff. de iur. iurand.

24. Doctores autem per informantes pro Gomez allegati loquuntur in ratificatione tacita, non autem in expressa, & publica, quæ diuerso iure censenda est, l. si ita legatum 65. §. 1. ff. de leg. 1. Sanchez. de matrim. lib. 7. d. diff. 37. n. 57. & 65. Rota post Tamburin. de iur. Abbatiss. dec. 3. n. 5. & in decisione huius causa sub die 30. Ianuarij 1640. Imo in expressa ratificatione professionis exiguntur eadem solemnitates, quæ in actus celebratione, vt tradunt Aretin. conf. 128. n. 5. vers. sed quando lex. Surd. conf. 3. n. 10. & dec. 159. n. 21. vers. non aduersatur Reuerendiss. Vrgellen. dec. 238. n. 25. & seqq. & faciunt textus in l. si vi proponis 7. C. de nupt. & in l. nuptia 14. ff. de rit. nuptiar. Ricc. Cur. Archiep. part. 4. dec. 82. per tot. & præcipue n. 9. Rot. decis. 395. n. 11. & 17. coram Greg. XV. dec. 204. num. 2. p. 4. rec. & dec. 1166. n. 2. vers. non obstat. coram Seraph.

25. Professio siquidem est contractus vltro citroque obligatorius, quo Nouitia Deo, & Monasterio, Monasterium autem Nouitiam ad eam tenendam, & alendam, vt aliis relatis probat Tambur. de iure, Abbatiss. diff. 6. in fine. Ideo necesse est quod vtriusque contrahentium consensus concurrat sicut & in ceteris contractibus correlative, latè Pont. de matrim. lib. 4. c. 24. & 25. per tot. Et hoc est etiam indubitatum in iure vt in l. omnibus 56. ff. de act. & oblig. l. 1. §. conventionis 3. ff. de pact. l. si voluntate 8. C. de res. ind. vend. An in super quod simultaneè in eodem actu interueniat, quia consensus semper præsumitur, præstitus sub conditione si alter statim consentiat. l. duos reos 6. §. fin. & l. si ex duobus 12. ff. de duobus reis l. continuis 137. in princ. ff. de verb. oblig. l. 1. §. item si ita ff. ad leg. Falcid. Faber. in l. non erit 5. §. si neque iuratum ff. de iur. iurand.

26. Deficiencia verò consensus Monasterij clara desumitur, tum ex reuocatione mandati quod dederat ad hanc litem. Tum etiam ex epistola Sancti. mem. Urbano VIII. transmissa

transmissa, & à septuaginta sex monialibus subscripta, quam pro vehementi adminiculo admittit etiam *decisio sub die 16 Junij 1642. coram Reuerendissim. D. meo Carrillo*. Tum demum ex pluribus testibus deponentibus Franciscam non fuisse habitam pro moniali, & vestibus secularibus, ac sericis plerumque indutam incessisse, & ita ad nullos actus capitulares admittam scientibus & patientibus omnibus monialibus. Ac etiam ex aliis testibus ex aduerso examinatis dicentibus à multis annis ante ratificationem sic se Franciscam gessisse in Monasterio, & vitam facularem ab omnibus actibus professe, & seclusam semper duxisse tam ante, quam post professionem, & ratificationem, quo maius argumentum non acceptationis, & dissensus dati non potest.

27. Et quia illa decisio 16 Junij 1642. firmat non potuisse ratificari quod fuerat ab initio nullum informantes pro Gomez contendebant quod Franciscam noluit ratificare professionem prout ex tunc, sed novam professionem emittere, dum dixit quod licet Monialis non erat, hodie Monialis esse volebat. Hoc tamen non tollit, sed potius auget difficultatem, quia si ille fuit nouus actus, non autem ratificatio precedentis, magis patens est inualiditas, ex eo quia tanquam nova professio emitti debuit in manibus Prælati potestatem habentis, ut tenet Hostiensis in c. consulti n. 1. qui Cleric. vel vovent. Azor. lib. 12. instit. moral. cap. 5. quest. 6. Barbof. in cap. Porrethum & in cap. cum visum de Regul. Tambur. de iur. Abbatiss. disp. 6. quest. 5. per totum, & Nauarr. in Lucern. Regul. in verb. Professio num. 18. Lezana in eodem verb. Professio num. 13. & cap. 2. num. 2. & capit. 18. num. 66. Sanchez super precept. Decalog. lib. 5. cap. 4. num. 64.

28. Præsertim cum nullitas istius professionis ab initio fuerit publica, ut firmatur in præcedentibus decisionibus, quo casu nemo in quæstione renocat, quin sit ratificanda coram Superiore solemniter, Bordonus cap. 6. quest. 14. & in matrimonio dicit Sanchez. d. disp. 37. n. 48 Hurtad. de matrim. disp. 3. diff. 11. n. 43. & alij per eos cumlati.

29. Propterea dicebant Domini quod non est opus aggredi disputationem; An Papa tanquam primus, & supremus Prælarus omnium Religionum suppleat defectum consensus Religionis; & An ista suppletio locum habeat Religionem scientem, vel potius ea ignorante nullitatem super quibus disputationibus, id est controversia inter Doctores. Quia cum in *decisione diei 17. Maij 1641. Rota firmavit quod data scientia Monasterij quoad nullitatem professionis, necessarius sit nouus consensus ad illius ratificationem, & scientia, ac etiam contradictio ex supradictis sit patens, res est in tuto, & nullitas professionis remanet inuitabilis.*

30. Alias enim inferretur magnum præiudicium Monasterio, si post reclamationem Franciscæ cogere tur ei consentire, quod Papa non intendit, sed illum consensus supplet deficiente contradictione Monasterij, ad hoc ut consulatur tranquillitati, & paci, tam Religionis, quam profitentis, Sanchez lib. 7. disp. 37. n. 64. ad med. & ad euitandas lites, & scandala Bonac. in tract. de clausur. quest. 2. punct. 10 § 5. diff. 4. n. 3. & 4. vers. ego vero. &c. Quod ideo non procedit lite iam cæpta, & tandem prosecuta, & esset potius specie inæquitatis obligare Religionem ad consentiendum, dum hæc non posset obligare Religiosum ad persistendum, & suppletio haberet locum, quando nulliter professus ratificat, & Religio non renocat primum consensus, Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 3. n. 9. vers. confirmatur, ubi multis ibi. Bordon. cap. 7. q. 11. vers. final. cum alijs per Lezan, cap. 2. n. 27.

31. Nec visum fuit aliquid ob stare, quod Moniales de tempore professionis non habuerint capitaliter scientiam metus, Nam quidquid sit de hac conclusione quam

Domini hodie noluerunt firmare, & vnus dicebat sufficere quod hanc scientiam haberit Abbatica, que non tunc conuentus recipiebat professionem, arguendo ex tunc in l. Heres 43 § final. ff. de usu ap. l. cum mancipium § 1. §. 1. ff. de adit. edict. ubi Barthol. & gloss. Cuiac. lib. 5. 4. respons. Pauli Ad l. secundam §. Censur. cum sequ. ff. pro emptor. & tract. s. ad African. d. l. 31. & lib. 2. 2. quest. Papinian. in d. l. Heres. §. 1.

32. Deinde sufficere dicebat, quod postea ista scientia capitaliter superueniret, ut ex tot actibus supradictis, & citatione ad litem datione mandati, & renouatione postea, (quæ omnia Capitaliter sunt) & talis superueniens scientia operatur animi mutationem, optimus textus Iuris qui in *Provincia 4. circa finem ubi videtur si c. sue. in sibi coheredem datum quoniam tunc non possunt videri bona fidei possessores esse, qui nec animam possidendi habent, iuncta l. item venian. 20. §. periam 11. leg. sed & si 25. §. si ante litem 7. ff. de peri. heredi. certum 22. l. si fundus 17. C. de rei vendic. l. an Prætor 10. si quis certio ff. qui in fraud. cred. ubi ordinarij. Faber. ad §. 11. & 7. Schifordes lib. 3. tract. 2. 2. quest. 17. col. 3.*

33. Et dato quod illa scientia fuisset necessaria, non haberet locum in hoc Monasterio (dicebant Domini) ubi adest consuetudo quod Monasterij consensus non exquiratur ad professionem admittendam ex traditis in *d. decisione 2. 1. Februarij 1644.*

34. Quapropter illi de Gomez laborabant in probando consuetudinem illam non fuisse præscripta, quamvis in Franciscæ professione talis non fuisset consensus capitaliter exquisitus (quod nec illi negabant, & multis testibus probatur (sed retorquetur, quia si illa consuetudo non fuit præscripta, professio iustitiam non potest tanquam recepta à non habente potestatem quam Abbatica non habet sine consensu Monialium capitaliter præstito, Sanchez in *precept. Decalog. lib. 5. cap. 4. n. 65. & 66. Nauarr. conf. 9. de Regular. num. 6. Bonac. de claus. quest. 2. punct. 10. diff. 6. Tambur. de iure Abbatiss. disp. 6. quest. 5. n. 8. Lezan. quest. regular. cap. 2. n. 25. & cap. 18. n. 66. ubi alios citat plures Barbosa in cap. Porrethum 13. de regular. nu. 6. Si fuit præscripta non erat necessaria scientia conuentus capitaliter, ex traditis in *dictis decisionibus.**

35. Nec habitæ fuerunt alicuius ponderis exceptiones datæ contra testes in vltima remissoria examinatos pro Franciscæ, quia eadem que isti probant, probant etiam à Testibus ex aduerso examinatis, & licet horum aliqui deponant de libera voluntate Franciscæ, non interest eum non deponant de actu proximo ratificationis. Ultra quod plus creditur duobus testibus deponentibus de metu, quam mille de spontanea voluntate, Innoc. in c. super hoc n. 2. de renunc. Menoch. de presump. lib. 3. præf. 126. n. 31. Sanchez. de matrim. lib. 4. disp. 27. n. 1. Seraph. de r. § 1. n. 5. & 6. dec. 863. n. 4. Greg. XV. sage alleg. det. 326. n. 46. ubi plures.

36. Minus obstat quod testes sint moniales, & ideo repellantur ob quandam donationem à Franciscæ factam Monasterio, quia etiam testes de vniuersitate sunt idonei quando, prout hic, victoria cause non recludit in singulorum utilitatem, Ioan. And. in cap. cum Nuncios de testibus. Greg. Lopez in l. 18. cap. 6. part. 3. Farinac. de test. quest. 60. n. 450. & seq. Baratt. dec. 563. n. 1. Præsertim quando, ut in isto casu, vniuersitas est Ecclesiastica, c. in super 6. de test. Farinac. ubi sup. n. 431. & 459. ubi plures.

37. Ultra quod obiecta donatio non probatur per solam schedulam cuiusdam Monialis asserentis se esse Certam Monasterij, quia officium Tabellionis est minus vitale, & mulieribus penitus interdictum l. Generalis 3. C. de Tabul. lib. 10. Præsertim Monialibus, alique omnibus Religiosis capite sicut 8. de Cleric. vel Monach. ubi glossa in verbo Clerici, & apud Hispanos habentur ibi textum in l. 10. titul. 3. lib. 1. Recopilat. ubi Acced. & Amata.

Amata, & in ipsa Lusitania probat Barbol. in remis. ad leg. Lusitan. tit. 19. part. 3. ubi Gregor. & facti textus in L. unius. C. de Decurion. lib. 10. & ibi D. Bores. Nec apparet qua auctoritate extraxerit.

Nec refert quod aliqua ex dictis Monialibus, quæ fuerunt Testes, sint amicitia iunctæ cum eadem Franciscæ. Quia hoc non probatur, & probatum non obesset ex traditis à Farinac. de test. 3. §. 5. n. 233. usque ad fin. & sequ. cum aliis per Mascard. de probat. concl. 85. per totum lib. 1. ubi quod est probanda circumstantia amicitia, & quod non quælibet amicitia repellit à testimonio.

38. Præterquam quod etiam si aliquæ paterentur hanc exceptionem satis suppleretur numero, Rota coram Burat. dec. 79. n. 10. & dec. 249. num. 1. part. 2. Criminal. conf. Farinac. Præsertim ad probandum coactionem, & metum ad que sufficerent Testes etiam singulares, Rota coram Gregor. XV. dec. 326. num. 48. vers. prout etiam, & dec. 351. n. 7. vers. sed admittantur, &c. Quinimò illæ Moniales præferantur aliis Testibus pro Gomez examinatis, quia illæ deponunt de actu perceptibili sensu, isti verò de non perceptibili, qui includitur corde, Innoc. in cap. 1. sub n. 10. vers. lmo & c. de his que vi & metu causantur. Rebuff. conf. 78. colum. 10. vers. ultimo Greg. XV. in sape alleg. dec. 426. num. 46. vers. sed quidquid sit cum aliis ibidem allegari.

39. Testes insuper per Gomez deducti non sunt sine suspitione attentis supradictis, Alex. conf. 99. n. 12. lib. 3. cum contrarium remaneat probatum non solum ex testibus, sed ex tot iudiciis, præsumptionibus, & coniecturis, Hond. conf. 29. n. 21. lib. 1. Franc. à Pont. conf. 44. n. 17. Seraph. dec. 77. l. 2. Quæ omnia simul iuncta concludentem faciunt probationem. Fran. de Raven. conf. 54. n. 10. inter matrimonialia, & faciunt textus l. 1. §. idem Diuus ff. de testibus. cum causam 13. de probat. cap. accedens, il secundo, de lite non contest. cap. cum dilectus 3. de success. ab intest. Bald. in l. Spadonem, §. qui plura ff. de excusatur. Dec. conf. 577. n. 2. Molin. de primogen. lib. 2. c. 7. n. 35. Iuncta præcipue etiam publica voce, & fama, Menoch. lib. 3. p. 4. imp. 125. num. 22. Cæpoll. conf. civil. 2. n. 3. Rota coram Seraphino dicta dec. 859. n. 7. & dec. 779. n. 8. part. 3. recent.

40. Denique non obstat quod in dubio faciendæ est interpretatio itaut professio iustineatur. Quia conclusio procedit quando dubitatur de validitate ex alio capite, quam ex defectu consensus, quo stante defectu semper faciendæ est interpretatio, pro libertate persone. Rebuff. d. conf. 68. col. vit. vers. nec me conurbat & c. Deus enim voluntarios sibi legit Milites c. non est 10. caus. 15. q. 1. coacta vero servitia contemnit cap. iam vero fin. caus. 23. q. 6. cum similibus.

Et ita causa pluries proposita, & vtraque parte audita ab omnibus Dominis de ordine Sanctissimi diligenter discussa, fuit decisum, & c.

DECISIO LIV.

Sacra Rota Romana coram R. P. D. Meltio.

In causa Vlixbonen. nullitatis Professionis.

Luna 10. Decembris 1646.

§. 1. IN hac causa ab anno 1628. introducta, & per tot annorum curricula nondum finita, multæ emanarunt decisiones. Nā cum Franciscæ factis suis probationibus super nullitate professionis metu extortæ esse ferè in limine propositionis, Anton. & Ioannes fratres obtinuerunt remissoriam ad probandum liberè, & spontè professionem emissam. Et quia pendente testium examinatione prætedebatur Franciscæ renunciasse liti, & professionem ratificasse: disputatum fuit 30. Ianuarij 1640. An obstaret renunciatio; & fuit resolutum, non obstare, nec renunciacionem, nec vrasensam ratificacionem. Repro-

Tom. V. I. I.

posita causa 17. Maij 1641. fuit recessum à decisio, & dictum quod Professio fuit quidem nulla ratione metus, & n. 7. & n. 11. ibi, si unquam se habuisse pro Moniali, nec ab aliis Monialibus pro tali reputatā. Quod adducitur ad probandum Franciscam habuisse scientiam nullitatis sue professionis Et clarius n. 14. ibi Licet invalidè professio ob metum Et ibi, de vera Moniali, non autè de Moniali saltem habitum. Et ibi, Sed tantum præcedentem nullam ratificare, obitare tamen ratificacionem. Et licet ibi n. 7. dicatur in probatione, metus Dominos non fuisse concordēs, satis patet, quod id sensit maior pars, aliā, accideretur in decisione, & nõ esset necesse tantum laborem in validitate ratificacionis, quæ negato metu non erat, necessaria. Ab hac autè decisione fuit recessum in alia 16. Junij 1642. & confirmata prima, & ab omnibus admittum fuit incussum fuisse meum Franciscæ ibi in §. 1. Advertentes in primis esse indubitatum, quod Professio, Franciscæ ab initio emissæ fuerit propter metum. Et in §. Nec dicta in fine ibi, Adeo quod inter eos nullum fuit hodie discrimen circa probationem nullitatis professionis, usque ad diem renunciacionis liti factio per eandem Franciscæ.

2. Sed quartò causa in Rotam deducta 11. Maij 1643. fuit firmatum ratificacionem fuisse validam, ex eo solo, quod Moniales quando præstiterunt capitulariter consensum ad professionem Franciscæ, non habebant notitiam de metu, & in §. penultimo dicitur, quod nonnulla Moniales deponunt de certa scientia, dicendo se vidisse, & audivisse Franciscam protestatam coram Sanctiss. Crucifixo, quod ipse bene sciebat eam non propria voluntate, sed per metum Patris esse professuram. Et §. fin. ibi, Ex testibus deponentibus, quod appropinquante tempore professionis, Franciscæ publicasset animum suum non profuturam.

3. Vilo per Agentes Franciscæ motivo Rotæ, petierunt Remissoriam ad probandum specificam scientiam Monialium, quæ fuit concessa, & approbata releuantia materie articulata. Et in tota illa decisione pro comperto habetur, & supponitur metus; immo, & scientia metus in Monialibus, licet non capitulariter, & specificè.

4. Productis tandè Frasciscæ probationibus, & suffectus ego in locū Reu. D. mei Carilli Præsidis Vallisoleiani, corā quo emanarunt prædictæ decisiones. Dedi dubium An sit recedendum ab ultimo loco decisio. Et Domini affirmatiuè responderunt die 29. Ianuarij anni præteriti: quia metus erat concludentissimè probatus, nec vlla fuerat ratificatio tacita, vel expressa, vt latè ex ibi deductis.

5. Quapropter cum data ex Dominorum benignitate noua audientia Dominis de Gomez, ipsi post alios quæstos colores causam protelandi, petissent nouam remissoriam ad probandum, Franciscam nullo metu coactā, spontè nomen Religionis dedisse, fuit negata ob suspitionem calumniæ, & aliis iuridicis rationibus in decisione super hoc dubio facta deductis. Et cum instarent super hoc iterum audiri, & dicerent non potuisse scribere super negotio principali pendente Remissorie petitione; causa fuit ad Kalendas dilata; ipsis vero nihilominus pro reuisione decisiois super Remissoria acriter insistentibus, Rota negavit, & inffit causam super principali proponi. Et hodie Domini steterunt in decisio.

6. Nam metus, professionem à Franciscæ emissam, pro indubitato tot decisionibus iam Rota firmavit, quod multis probatur testibus de visu, & proprio auditu vltra protestationes Franciscæ tam antea, quam post professionem concludentissimè probatas, & à Rota de decisionibus approbatas.

7. Quo metu dato, professionè nullius esse momenti, multoties in hac causa dixit Rota, & vnū sufficiat pro omnibus, qui adduci possunt Sacrosanctum Concil. Trident. sess. 25. de regul. cap. 19. & qui plures cupiat, adeat ibi Barbol. in margine & n. 4 & 14. Modern. Neap. in Lucern. regul. verbo profession. 29. Laurent. de Peyrin. de subdito q. 1. de obedi. i. c. 25. §. 4. vers. fin. Gabrer. de m. q. u. lib. 2. c. 10. n. 25. Bord. de profess. c. 2. q. 12. Lezan. in Sum. A a q. regul.